

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 4 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Apropriațiunea.

Sibiu, 14 Decembrie n.

Vineri s'a început în dieta țării discuția asupra proiectului de lege despre apropriațiune. E legea, care împuternicește guvernul, să chivernisească banii statului conform bugetului deja votat pentru anul care vine. Să facă încasările și ero-gațiunile trecute în buget. Fără legea de apropriațiune bugetul nu poate fi deci pus în executare.

Apropriațiunea a fost considerată totdeauna ca chestia de încredere față de guvernul care a cerut-o, și din acest motiv opoziția parlamentară nu a votat-o nici odată în trecut, și nu are să o voteze nici de astădată. Dar în actuala noastră dietă opoziția e atât de neînsemnată, încât mult nu trage în cupă. Nu o formează decât deputații naționaliști, puțin la număr, și disidenții kossuthiști, și mai puțin la număr, apoi Croații. Marea majoritate stă ca un zid puternic la spatele guvernului și îi votează apropriațiunea, după ce i-a votat bugetul, fiindcă are încredere în guvern și în politica sa.

Și totuși, și din această mare majoritate s'a auzit Vineri un glas destul de puternic, care a declarat, că votează apropriațiunea, după ce are încredere în guvern, încolo însă a fost mai mult un glas de tânguire în contra guvernului, și vorbirea rostită a semănat mai mult a rechizitoriu, decât a vorbire de apărare, cu privire la actualul guvern și politica acestuia.

A fost glasul fostului ministru de justiție, *Polonyi Géza*, care și-a criticat aspru pe foștii săi colegi.

E interesant aceea ce a spus *Polonyi* în vorbirea sa. A spus, că era numai chestie de câteva zile, ca constituția țării să fie suspendată, când conducătorii coaliției au legat pactul cu Coroana, prin mij-

locirea baronului *Fejérváry*. Guvernul însă nu s'a ținut de pact, pentru că în unele privințe a mers mai departe decât îi sunau îndatoririle, iar în alte privințe nu a făcut aceea la ce s'a angajat și obligat. Nu a făcut de es. legea electorală în timpul în care trebuia să o facă, ci a trăgănat-o până acum. In schimb apoi nu a făcut-o așa cum trebuia să o facă. Angajamentul suna așa, ca legea electorală să fie croită pe base cel puțin atât de largi, cum era a guvernului de mai înainte. Dar nu e așa, pentru că nu se dă votul *secret*, ci votarea se face pe față. Mai departe se introduce votul *plural*, ce-ace deja nu mai e vot universal, pe când guvernul s'a obligat se introducea *votul universal*. Dar e rău proiectul de lege al contelui *Andrassy* și pentru că pe ceie nu cunosc măiestria scrisului și cetitului îi despoate de dreptul de alege.

Va să zică, scoate din cadrele constituției tocmai elementele, cari au fost totdeauna de nădejde, și dă câte trei voturi aceluia, cari în luptele naționale maghiare nu se vedeau între șirurile luptătorilor, ba poate că nici nu erau în țară, ci-și cheltuiau banii în străinătate.

Cu un cuvânt, *Polonyi* a combătut cu bune argumente proiectul de lege despre alegerile de deputați, constatând, că așa cum e compus, nu poate decât să asigure dominația minorității asupra majorității, iar minoritatea o formează la noi aristocrația, Evreii cei cu mulți bani, și ceata funcționarilor, nu — poporul!

A făcut *Polonyi* imputare guvernului și pentru chestia de naționalitate, care e tot neresolvată și e manipulată în modul cel mai greșit, pentru că e pusă pe bazele cele mai rele; iar anexarea Bosniei și Herțegovinei a condamnat-o cu toată asprimea, din motivul, că ea poate se bage Ungaria într'un pericolos războiu european.

Și a mai criticat și alte lucruri de ale actualului guvern domnului *Polonyi*, pentru că la urmă să declare apoi, că *volează apropriațiunea*. Și așa au făcut și vor face și ceilalți din majoritatea parlamentară. Au ascultat cu viu interes espunerile lui *Polonyi*, le-au plăcut, l'au aprobat în toată privința, dar în cele din urmă toți vor vota încredere guvernului, pentru că dacă nu ar face așa, ar trebui să se ducă guvernul, și s'ar duce și ei din jurul — oalelor cu carne.

Punctul de vedere al deputaților naționaliști față de guvern și politica sa l'a spus apoi în ședința de Sâmbăta a dietei deputatul român, *Dr. Teodor Mihalyi*, președintele clubului naționalist.

Proiect de lege

despre alegerea de deputați la dieta țării.

(Urmare.)

§. 111. Fiecare comisiune de votare ia proces verbal despre decurgerea votării. În procesul verbal are să fie trecut: a) central cerului de votare și ziua votării; b) numele membrilor comisiunii de votare și a bărbaților de încredere, designați, ori numiți în mod provizoriu din partea președintelui comisiunii; c) începutul votării și eventual motivul amânării, ori al zădărnicirei ei; d) în cas că votarea a fost sistată, aceea, că de ce a fost sistată, și când a fost sistată, care a fost ultimul votant din fiecare partid, și când a fost continuată, iar eventuala întrerupere, din care motiv a urmat și când; e) termenul când a fost publicată ora de încheiere și numele ultimului votant în momentul publicării orei de încheiere; f) votarea când s'a încheiat; g) membrii din comisiune, bărbații de încredere și scriitorii, înșirați cu numele, și cu numărul voturilor, dacă nu erau trecuți în listele electorale ale respectivului cerc de votare; h) alegătorii trecuți în conspectul refuzărilor și numărul voturilor lor; i) alegătorii trecuți în conspectul excepțiilor și numărul voturilor lor; k) rezultatul votării încheiate în regulă, respective sistate ori întrerupte, și anume, astfel, ca din ea să se vadă, atât numărul alegătorilor cu voturi valabile, cât și numărul voturilor valabile; l) momentele mai însemnate ivite în cursul votării, ho-

tărările eventuale aduse din partea președintelui și dispozițiile luate din partea sa în interesul ordinei. În procesul verbal nu poate fi trecut nici un fel de protest, ori alte observări.

§. 112. În cas, că votarea a fost încheiată în regulă, ori a fost zădărnicită, sistată de tot, sau întreruptă, președintele comisiunii de votare stabilește în fața membrilor comisiunii și a bărbaților de încredere rezultatul votării, ori zădărnicierea ei. După stabilirea rezultatului votării subscrie președintele și notariul comisiunii de votare procesul verbal al votării, coatele de votare, precum și conspectele celor respinși și excepționaliști. După toate acestea, președintele comisiunii, dacă nu e totodată și președinte de alegere, predă imediat actele amintite, împreună cu listele electorale, în persoană, prin vre-un membru al comisiunii, sau prin vre-un organ al autorității publice, președintelui de alegere.

§. 113. În cercul de votare în care a fost zădărnicită votarea ori întreruptă, președintele de alegere ordonează votare nouă, respective continuarea votării. Dacă însă toate voturile restante din respectivul cerc de votare nu pot să schimbe rezultatul alegerii, președintele de alegere abandonează ordonarea votării noi, ori a continuării votării. Pentru votarea nouă, ori continuarea votării, președintele de alegere pune termen numai de o dată. Votarea nouă, ori continuarea votării, nu se poate face mai curând decât în ziua a cincea dela luarea dispozițiilor din partea președintelui, și nu mai târziu decât în ziua a șaptea. Președintele de alegere stabilește totodată ora începerii votării noi, ori a continuării votării, cu ținerea în vedere a dispozițiilor din §-ul 97, iar hotărârea sa o trimite spre publicare anti-stiilor din comunele aparținătoare la cercul respectiv de votare, cari apoi sunt datoare să facă publicarea în modul usual în comună. Dacă în mai multe cercuri de votare a fost zădărnicită ori întreruptă votarea, la noua votare, ori la continuarea votării, trebuie respectată ordinea stabilită din partea comitetului central. La continuarea votării participă numai aceia, cari nu au votat, în urma întreruperii votării. La stabilirea rezultatului votării au însă să fie numărate și voturile date înainte de întrerupere.

§. 144. După ce au intrat actele referitoare la votare din toate cercurile de votare, și din ele se vede, că nu e trebuință în nici un cerc de votare nouă, ori de continuarea votării, ori apoi, după ce au intrat și actele referitoare la noua vo-

FOIȘOARĂ.

Cuvânt de deschidere

rostit la inaugurarea prelegerilor și a șezătorilor literare, în parohia Cristian.

(Fine).

Temeiul a toate învățăturile, povata tuturor povețelor — este povata dumnezeiască a învățăturilor creștine. Ele sunt, după cum ne spune și apostolul: „pânea și apa cea vie, din care de va gusta cineva nu va flămânzi, nu va înseta niciodată”. Ispitirea estorfel de învățăture e temelia însușirilor bune, ele sunt îndemnul cel mai puternic spre fapte bune, ele ne luminează mintea, ne nobilitează inima, sădind în om cele mai frumoase simțăminte. Dumnezeiasca învățătură e binecuvântarea întregii omeniri, pentru că ea îndeamnă pe toți oamenii și pe toate popoarele la stimă și iubire, — unele față de altele, — la pace și bună voie. Cunoașterea învățăturilor sfinte e pentru om de cea mai mare nevoie, căci numai prin ele să pune capăt tuturor slăbiciunilor, tuturor răutăților, numai prin ea să scurg isvoarele cele tulbure ale pornirilor rele, din cari cresc o mulțime de păcate, numai ea îi dă omului în mână un toiag pe care răzământându-să pășește nevățamat pe căile cele ostentivoase și colțuroase ale vieții.

Oameni buni! M'am nuzit, din cerințele cele multe cari se recer — și pe cari le pot suplini în parte școala prelegerilor și a șezătorilor, a scoate pe cele mai de căpetenie la iveală, pe cele ce sunt mai apropiate de țărânie. Mai sunt însă și altele. Un cuvânt, o prelegere, nu sunt în putință ale cuprinde pe toate. Totuși a vă arăta și altă chemare, de un alt soi, a prelegerilor și șezătorilor, îngăduiți-mi a mai aminti și o altă îndatorire a omului, care nu este mai mult proprie, privată, — ci comună, adevărat ne privește pe toți. E îndatorirea față de societatea cea mare a parohiei, a mitropoliei, — a satului, a patriei — a neamului nostru.

Oice comună, orice parohie conștie de sine, își are o biserică, o școală. Sunt doi luceferi, a căror raze trebuie să strălucească în fiecare cătun omnesc. Sunt întocmiri sfinte pentru orice parohie. Una își are dreptul, prin o iscusită împărțire, în o nemijlocită apropiere și legătură cu Dumnezeu ceriurilor, a-i învăța cunoașterea legilor, a-i îndemna la pace, spre iubire frățescă, spre viețuire întru toate estinească.

A doua, școala, a lumina mințile copiilor noștri, a-i îmbrăca cu arma scrisului și a cetitului, a le înblânzi și nobilita inimile, înzestrându-i cu tot felul de învățături, care de care mai folositoare, mai trebuincioase....

Mari rosturi, mari chemări! În mâinile lor să plămădește sufletul omului,

îndatorati suntem deci a le îngriji, a le sprijini, a le ajuta întru propășirea lor. A face totul, a jertfi, ba chiar a muri pentru ele — căci de mai trăim astăzi ca Români, ca neam românesc, bisericii trebuie să-i fim recunoscători, ei să-i mulțumim. Ea a fost limanul, scutul de apărare până azi — și numai ea va fi și-n viitor.

Nu mai puține îndatoriri avem față de sat, de parohie, ca atare. Sunt chemați și pe aceasta s'o ridicăm, s'o înalțăm, s'o facem fala protopresbiteratului, arhidiecezei noastre, — s'o îmbrăcăm în zid puternic, din care nici dușmanul cel mai înverșunat să n'o poată scoate întru zdrobire, întru nimicire.

Azi însă, zidul de întărire nu-l mai formează, nu-l mai înalță, peatra cea mută, locul ei îl ocupă învățătura, cartea, cu îndemnul și povețele ei, — priceperea de-a să ști strănge, de-a trăi în societate, de-a se uni în tot felul de tovărășii. Acestea sunt pietrele alcătuitoare de fortărețe, de ziduri de apărare, a vremilor nouă! Căci precum odinioară fortăreața era zidul de apărare al celui mai străbătător glonț de pușcă și ascuțit de sabie — așa azi, unirea în societăți, în tovărășii, e arma cea mai puternică, scutul cel mai apărător. Și n'radevăr, în lupta aprigă, în lupta de traiu, în lupta pentru pâine, cum spune poetul, ele sunt fortărețele zilei, mijloacele de-o înlesnire a traiului.

Iată pentru-ce cei conștii, cei dătători de seamă, cei cari înțeleg lupta pentru

traiu, cari pricep cuprinsul sfintelor cuvinte, „unde-i unul nu-i putere, unde-s doi puterea crește”, — să asociază, să unesc în tot felul de societăți, în tot felul de întovărășii, ca: societăți de cetire, societăți de cântări, societăți de înfrumusețare.... etc. În tovărășii de asigurarea vitelor, tovărășii de bucate, tovărășii pentru arândări și cumpărări de moșii, tovărășii de împrumut și păstrare, așa numite Raiffeisen.... etc.

Oameni buni! Deși nu prea pe larg, totuși în o măsură de-a fi înțeleș am spus de multele îndatoriri, de multa învățătură și povată, ce vremea mai nouă o cere și dela acela, care poate n'a avut fericoirea să vadă nici fața cârții, nici fața slovei.

Să recere și dela acesta, să fie un bun părinte, un bun econom și neguțător, un bun pricepător al lucrurilor și greutăților ce-l impresoră, un bun cunoscător a-l învățăturilor creștine, un bun sprijinitor a-l societăților comune, — un bun tovarăș de muncă a-l lor!

Le-am spus acestea, după cum am amintit la început, spre a vă dovedi, a vă arăta însemnatul și mărețul rost a-l prelegerilor și șezătorilor. — Ele sunt chemate să înlocuiască lipsurile cele multe ale omului. Să-l împretenească cu tot ce-i bun și folositor pentru el. Să-l împace cu tot ce-i nou. Să-l deștepte la o viețuire în societate. Să-l învețe a cunoaște îndatoririle față de societățile mari — și a munci pentru propășirea lor. Să-i dea privilegiul a să întăni din când în când

tare, ori la continuarea votării, și alegerea e încheiată, prezidentul de alegere stabilește în fața membrilor comisiei de votare și a bărbatilor de încredere rezultatul alegerii. Stabilirea rezultatului trebuie să se întâmpie în ziua în care conform ordinei stabilite s'a făcut votarea în cel de pe urmă cerc de votare, ori în ziua următoare, cel mult însă în 24 de ore dela intrarea actelor amintite. După stabilirea, prezidentul de alegere comunică rezultatul în localitatea stabilită în publicațiune. Prezidentul de alegere nu ia în socotință voturile date pentru unul care nu a fost candidat, în celelalte însă rezultatul votării stabilit din partea prezidenților singuraticelor comisii de votare, ori procedura prezidenților acestor comisii, nu o poate lua în esaminare.

§. 115. Rezultatul alegerii poate fi următorul: a) Candidatul, ori unul dintre candidați, a fost ales deputat pentru dietă, b) are să se facă balotaj, c) alegerea a fost zădărnicită, deci se face alegere nouă.

§. 116. Dacă votarea s'a efectuat în regulă în toate cercurile de votare, deputat ales al cercului electoral e acela, care a întrunit majoritatea absolută a voturilor. Majoritatea absolută a voturilor e cu unul mai mult decât jumătate din voturile toate valabile. Dacă prezidentul a sistat votarea, din motivul, că dintre candidați a murit careva în cursul votării, și celalalt candidat, ori careva dintre ceilalți candidați, a fost primit majoritatea absolută a voturilor deja în momentul sistării votării, iar rezultatul acesta nu mai putea fi schimbat nici în cazul, dacă toți alegătorii cari nu votaseră și-ar fi dat votul pentru candidatul cel mort: deputat al cercului electoral e acela dintre candidați, care după subtragera voturilor date pentru candidatul cel mort, — are majoritatea absolută a voturilor valabile rămase.

Dacă prezidentul de alegere a sistat votarea, din motivul, că afară de unul, toți candidații au repășit, deputat ales al cercului electoral e acel candidat, care a rămas singur, cu excepțiunea, dacă în momentul repășirii celorlalți, rezultatul votării era de așa cu privire la singurul candidat rămas, că rezultatul nu putea fi schimbat nici în cazul, dacă toate voturile restante se dădeau numai în favorul lui.

§. 117. Dacă votarea a fost terminată în regulă în toate cercurile de votare, și dintre candidați nu a întrunit nime majoritatea absolută a voturilor, între cei doi candidați, cari au primit voturile cele mai multe, ori dacă mai mulți candidați dintre cei cu voturi mai multe au voturi egale, între toți aceștia are loc balotajul. Dacă sunt mai mulți candidați, și toți au voturi egale, se decide prin soarte, care se fie deputat dietal. Soarta o trage prezidentul de alegere, în prezența membrilor comisiei de votare și a bărbatilor de încredere.

§. 118. După începerea alegerii, vine zădărnicită alegerea în casurile următoare: a) dacă prezidentul de alegere a sistat votarea, fiindcă toți candidații au repășit, ori pentru că a repășit candidatul, care deja avea majoritatea absolută a voturilor, pe care nu ar fi perdut' o nici atunci, dacă dintre voturile restante nu mai primea nici unul; ori apoi dacă după încheierea votării,

ori mai mulți frați de-odată. A discuta împreună, a-și mărturisi unul altuia durerile, părerile — a s'ajunge astfel cu toții la o glăsuire, o înfrățire, o gândire!

Iată deci orânduiea tinerii prelegerilor. Iată pentru-ce într'o conglăsuire cu domni învățatori v'am chemat deja în iarna anului trecut la masa prelegerilor și a șezătorilor. Vă chemăm acum — vă vom chema și în viitor, căci numai astfel v'om putea suplina lipsurile amintite. Vă chemăm, ca și pe o astfel de cale să ne putem face folositorii — să împărțim din strănsul nostru de învățatură cu aceia — cari în schimb, strâng alte pentru noi. Și-o facem — fiind convinși până în adâncul inimilor, că numai așa ne vom ușura traiul, numai astfel v'om putea înainta, numai c'o astfel de purcedere, fi vom putea ajunge, v'om fi în stare a ține pas cu consătenii noștri Sași — și cu toată lumea înaintată.

Cinstiți parohieni! Vremile mai nouă au schimbat cu totul și fața conducerii parohiei Cristian. Anii din urmă i-au dat dascăli noi și popă nou. Fiind buni și milostivi v'a dat pe aceia pe cari i-ați dorit. Intr'un glas i-ați ales, într'un glas va-ți pus încrederea în ei. Și încrederea odată pusă, până atunci trebuie s'o țineți, s'o păstrați, pânăcând aleșii d-voastre se vor arăta vrednici de ea. Sunteți îndatorați a le urma, a le asculta glasul conducător, glasul alcătuitor — glasul doritor de o schimbare la față a parohiei Cristian și în alte întocmiri și recerinte ale timpului. Norocul și bunăstarea e în mâna omului, el și le face singur. Numai cel neajutorat

adunându-se voturile s'ar constata, că candidatul repășit, în cursul votării a întrunit majoritatea absolută a voturilor, ori ajungea în balotaj, între cei cu voturi mai multe; b) dacă prezidentul a sistat votarea din cauza morții candidaților, ori a unuia dintre ei. În cazul din urmă alegerea nu e zădărnicită atunci, când în momentul sistării votării, rezultatul alegerii e pentru celalalt candidat, ori candidați, de așa, că rezultatul nu-l mai pot schimba voturile restante; c) dacă candidatul care ar trebui se fie declarat ales, ori ajuns în balotaj, moare încă înainte de publicarea rezultatului alegerii, dar după ce s'a încheiat votarea.

§. 119. Balotajul se ține în ziua a zecea după terminarea alegerii fundamentale.

Comitetul central dă o publicațiune cu privire la balotaj, pe care o trimite spre publicare antisților comunale. Pentru balotaj comitetul central numește comisiune nouă de alegere și comisii de votare, ai cărei membri după puțină au se fie tot aceia, cari au funcționat și la alegerea fundamentală. La balotaj pot se voteze și alegătorii, cari la alegerea fundamentală nu au votat. Dacă dintre candidații ajunși în balotaj, afară de unul, toți repășesc înainte de a se începe votarea, ori după începerea votării, prezidentul de alegere proclamă pe singurul candidat re-mas de deputat ales al cercului electoral. Dacă însă careva dintre deputații ajunși în balotaj moare înainte de ziua noiei alegerii, alegerea este a se considera de zădărnicită.

Despre moartea candidatului prezidentul de alegere face raport fără amănare comitetului central.

§. 120. Despre decursul alegerii să compune proces verbal, în care să trece: a) cercul electoral, b) ziua alegerii, c) terminul înaintării, primirei, ori respingerei propunerii de candidare, și motivul respingerei, apoi numele candidaților primiți, și eventual al celor respinși din partea prezidentului de alegere, cu motivul respingerei, d) numele bărbatilor de încredere, numiți din partea candidatului, ori a prezidentului, e) repășirea ori moartea candidatului, eventual a candidaților, cu stabilirea, când a ajuns faptul la cunoștiința prezidentului, f) terminul începerii și încheierii votării în fiecare cerc de votare, cu rezultatul votării, apoi eventuala amănare ori zădărnicierea a votării, g) alegătorii trecuți în conspectul refusaților, cu numărul voturilor lor, h) alegătorii trecuți în conspectul excepționaliștilor, cu numărul voturilor lor, i) numele alegătorilor și numărul voturilor lor, pe cari prezidentul, în înțelesul §-lui 114, nu le-a luat în considerare, k) rezultatul alegerii, l) momentele mai însemnate de sub decursul alegerii, hotărârile prezidentului de alegere, respective ale prezidenților comisunilor de votare, și dispozițiunile luate în interesul ordinei.

Dacă se face balotaj, este a se lua nou proces verbal. În procesul verbal nu se poate trece nici un fel de protest, ori observare. Procesul verbal îl subscrie prezidentul de alegere și notariul comisiei electorale. (Va urma.)

asteaptă porumbul fript de a gata. Cel harnic și conștiu de chemare se muncește, nelăsând să treacă vre-o clipă nemuncită.

Adevărata schimbare se va face însă atunci, când cu toții v'om fi una. Când toate inimile, toate mințile Cristianului vor bate, vor gândi una. Când o înfrățire a gândurilor, vrerilor și dorințelor va domni între toți fiii Cristianului. Potrivirea aceasta a gândurilor, vrerilor și dorințelor, dupăcum ne povățuește un de bine doritor, ne mărăște puterea de stăruință, ne dă curej și e cea mai puternică chizășie de izbândă.

O potrivire, o înfrățire a gândurilor, vrerilor și dorințelor, tot numai puternicia prelegerilor și-a șezătorilor ne-o poate da. Tot numai întâlnindu-ne, — prin schimbarea gândurilor și simțemintelor — putem să ne cunoaștem cum se cade, poate să se sălășuiască încredere în sufletul nostru unul față de celalalt. Cu aceste prilejuri învățăm să ne iubim unii pe alții, ceea ce este cheagul și temelul înfrățirii și totodată al tăriei noastre.

Pătruns de-a lor sfințenie, de-a lor însemnătate, în nădejdea de-a fi înțeles, deschid porțile lor.

Iar tu

„Soare, soare al trezirii, vină
Orbește-ne cu roza ta:
Lumină, vrem lumină!
Pătrunde-adânc, pătrunde 'n orice casă,
Alungă negura ce greu
De veacuri ne apasă”.

Ioan Popa
paroh.

Alcătuirea condiceii parohiale.

De preotul P. Morușca.

Circularul Escelenței Sale, Arhiepiscopul și Metropolitanul nostru Ioan, din 4 Martie 1908 Nr. 2142 Bis., fără să caute „a cuprinde toate momentele, chemate a introduce o mișcare mai vie în activitatea clerului nostru, în interesul înaintării credincioșilor bisericii noastre ortodoxe“ ci dând numai „unele directive generale, în cari mergând și muncind cu zel și conștiințiositate, vom contribui mult la înălțarea bisericii și la ridicarea poporului ei“ este totuși un bogat program de activitate pastorală și un cald îndemn pentru îndeplinirea aceluia.

Din mulțimea chestiunilor sulevate în acest circular cu atâtă grijă părintească, ochi-mi se opresc de astădată îndeosebi asupra punctului 10, prin care „se îndatorează fiecare paroh, ca să introducă în parohia sa o condică... în care să introducă el, eventual și învățătorul, sau și alt cărturar priceput, momentele mai însemnate, ce obvin în comună în decursul anului, și cari merită a fi însemnate pentru posteritate“, cari apoi „vor fi cu timpul cele mai bune izvoare pentru cunoașterea trecutului și pentru compunerea monografiilor comunale și preste tot vor cuprinde prețios material pentru biserici și credincioșii ei“. Această orânduie a Înaltpreasfinției Sale, de o deosebită importanță, atât pentru noi cât și pentru credincioșii noștri, mă voi sili a o tâlcui în scurt în eele de mai jos, întrucât și după cinci ani a rămas, nu numai chestiune actuală, ci în genere chestiune, care își așteaptă încă rezolvirea cuminte.

Vremea în zborul ei vecinic nu poate fi oprită, nu poate fi încetățită pentru a rămânea carte deschisă a viitorului, clipa trecută în veci nu mai revine, ca să mărturisească despre noi, — însă ceea ce se întâmplă în timp, faptele săvârșite în cutare zi trecătoare, se pot reține, se pot eterniza, spre știința viitorului. Spiritul vremii de acum se poate fixa prin iscusița vorbeii scrise, pentru a mărturisi despre zilele noastre și atunci, când noi nu vom mai fi, pentru că să slujască povățu urmasilor.

Aceasta a fost intenția introducerii condicilor parohiale prin circularul suspomenit. Modesta mea părere ar fi, ca aceste condici, pe lângă fixarea prezentului, să fie după puțină oglinda fidelă și a trecutului, a vremilor pe cari noi nu le-am apucat, dar despre cari voia întâmplării ori sărăguința oamenilor de bine ne-au lăsat încă urme neșterse. Și spre datoria de a ne cunoaște trecutul, de-al prinde până nu trece în împărăția uitării, ne mână mai multe considerații de ordin înalt.

Cultura însăși, acel factor, de acum singur hotărator al sorții unui popor, nu este altceva decât cunoașterea temeinică a vieții lumii, și în deosebi a neamului din care facem parte, cu toate aparițiunile și manifestațiunile ei, de pe vremuri, ca și azi. Și fiindcă s'a constatat și constatăm noi înșine pas de pas, că singura armă priincioasă, cu care se luptă cu deplină izbândă împotriva apăsării, inghenuncherii și cutropirei unui neam de oătră altul și pentru dănuirea și propășirea lui înspre mai bine e cultura, — este de datoria noastră a ne prinde cu putere în trecutul nostru, în credința noastră, în pă-mântul nostru, pe care ne-am născut, am crescut, trăim și vrem să trăim, e de datoria noastră a ne împănta cu amândouă mâinile în moștenirea dela moși-strămoși, în obiceiurile noastre, în ființa noastră etnică, individuală, în drepturile noastre, în conștiința dreaptă a neamului nostru, dacă vrem, ca vârfelul fortunoz al schimbărilor fugare, al transformărilor repezi să nu ne afunde sub valul lor năpraznic, să ne lipim cu fiorul sfânt al dragostei de lege și neam, ca în butul puterii năpraznice a atător curențe rele, ce băntue viața modernă, să rămânem ceea ce suntem, dacă ținem, ca zestrea neprihănită ce ne-a rămas dela înaintași să o lăsăm moștenire curată urmașilor noștri. Nu vom putea însă răspunde acestei înalte datorii, dacă nu vom ști, ce avem să păstrăm și ce să cultivăm, dacă nu vom cunoaște trecutul de care sunt legate toate aceste.

Un al doilea adevăr tot așa de nerăstarnabil este, că numai cunoscând trecutul putem înțelege prezentul și ne putem îndrepta viitoriul. Sub ploaia de raze binefăcătoare ale trecutului, povățuiți de comoara lui de experiențe și bune învățăminte, ne putem da seamă lămurit despre desfășurarea vieții sociale ce se surse sub privirea ochilor noștri, și deosebind toate firele țesăturii ei variate, vom putea pătrunde chiar tainele ei ascunse, vom putea deschilini părțile ei sănătoase de aparițiile bolnave, vom putea cultiva cu

buni sorți de izbândă pe cele bune, vom putea înăbuși pe cele rele, prin ce dobândim garanța izbândirii sigure în munca noastră de regenerare și îndreptare spre mai bine în zilele de apoi.

Iată de ce stăruiesc, ca „Condica“ să nu fie numai înșirarea datelor și a faptelor ce se petrec sub ochii noștri, ci să caute a fi după puțină oglinda curată a trecutului fiecărei parohii, să fie un deposit de cunoștiințe ce ni-s'au păstrat încă, și cari cu trecerea fiecărei zile amenință a-și pierde urma din graiul viu, prin coborârea în mormânt a bătrânilor știutori, ca și prin prăpădirea dovezilor vorbitoare ce ni-au mai rămas, dar pe cari nu le îngrijim după cuviință.

În puterea acestor considerațiuni voi înfățișa un plan după puțină destul de amănunțit însă fără pretenția de a fi complet despre cum să se alcătuiască condica parohială.

În general.

Comuna politică: 1. Cu numele oficios și vechiu, cu originea lui, după date sigure ori versiuni orale, comitatul și jurisdicțiunea (cerc. pretor.) în trecut și azi.

2. Posiția ei la suprafața mării și situația locului, teritoriul și mărimea ei, strade, numărul caselor și sufletelor — eventual situația schimbată în decursul vremii.

3. Intemeierea și istoricul ei, locuitorii după număr, gen, caracterul finței (blond, brunet), după naționalitate, religie-confesiune. Progresul ori regresul în genere în diferite direcții.

4. Conducerea politică din vechime până la legea comunală din 1868 artic. XXII. șirul primarilor și notarilor cu isprăvile lor pentru comună și binele public. Administrația legală cu obiceiurile locale rămase din strămoși. Dreptul vechiu a regalelor, de cârcimărit etc.

5. Hotarul comunei — geografia, apigrafia — mărimea de odinvoară și acum, schimbările produse prin comasare: agri, livezi, vii, pășuni, loc neproductiv, cu descrierea și numirile lor, fazele de străformare prin cari au trecut din păduri agri, și din agri fânațe. Segregarea pădurilor, folosirea lor la împărțirea de lemne și modul de împărțire, drumuri, câi, fântâni, apa, clima, câte luni de vară, toamnă, iarnă, maximul căldurii vara și a frigului iarna (Celsius).

6. Intimpinări nenorocoase: esundări, ghețuri, focuri, boale epidemice, cu pagubele și jertfele lor.

(Va urma.)

Intimpinare.

Domnul protopresbiter Vasile Voina din Brașov ne trimite scrisoarea următoare:

Brașov, 25 Nov. 1908.

Domnule Redactor! În nr. 46 al ziarului „Țara Noastră“ s'a publicat o corespondență anonimă, referitoare la alegerea de deputat congresual, plină de neadevăruri și injurii la adresa poporului dela biserica Sf. Nicolae și la adresa mea. La această corespondență am răspuns și am rugat redacția jurnalului „Țara Noastră“ să-mi publice răspunsul. Așteptam atâtă bunăcuviință din partea redacțiunii, cu atât mai vărtos, că acest jurnal se laudă că ar fi independent și imparțial. Spre surprinderea mea însă văd în nr. 48 al jurnalului „Țara Noastră“ nu numai că nu comite acest act de bunăcuviință, ci din contră, săvârșește o necuviință, publicând unele pasaje din corespondența mea în mod tendențios și fals. Deci vă rog pe D-voastră să publicați răspunsul meu în prețitul D-voastră jurnal. Cu deosebită stimă:

Vasile Voina
prot.

Răspunsul e următorul:

Brașov, în 16 Noemvrie 1908.

Onorată Redacțiune! În nr. 46 al prețiosului D-voastră jurnal ați publicat o corespondență anonimă din Brașov, referitoare la alegerea de deputat congresual la biserica Sfântului Nicolae din Brașov. Această corespondență e plină de neadevăruri și injurii la adresa poporului dela biserica Sf. Nicolae și la adresa mea. În interesul adevărului vă rog să dați loc reflexiunilor mele la acea corespondență.

Înainte de alegere cu două săptămâni, într'o Duminecă, m'a vizitat dl advocat L. Lengher din Brașov pe la orele 12 și m'a rugat, să stăruiesc pe lângă dl Arseniu Vlaicu, ca să-și retragă candidatura de deputat congresual și să-l las pe dsa singur candidat, căci domniei sale i-s'a promis de oătră contrarii dlui Vlaicu, că în acest caz nu va avea contra-candidat. După ce m'a asigurat, că are promisiuni categorice, că nu i-se va pune contra-candidat, i-am promis și eu dlui Lengher, că voiu stărui pe lângă dlul Vlaicu, ca să-și retragă candidatura. L-am asigurat, că atâtă influință cred că am asupra dlui

Vlaicu, ca să-l fac să se retragă. Iam spus însă dlui Lengher, că eu cu dl Vlaicu nu pot vorbi decât Joi dimineața, de oarece la 2 ore plec la Sibiu și nu mă înapoiez decât Mercuri noaptea. Această promisiune iam făcut-o dlui Lengher cu ocazia mai bună intențione și din dragostea ce o am pentru pace, căci nu doream nici decum să văd deslănțuindu-se în tractul meu lupte electorale.

Am plecat la Sibiu. Mercuri noaptea m'am înapoizat și Joi dimineața m'am dus la dl Vlaicu, care mi-a arătat „G. Transilv.”, numărul ce eșise Mercuri seara. Aici am văzut apelul unor domni, despa cari imi spusese dl Lengher, că iau promis, că nu-i vor pune contra-candidat — designând ca candidat al lor pe dl Vecerde. În urma acestui apel m'am simțit degeajat de orice promisiune ce i-am făcut-o dlui Lengher. Și până în ziua de astăzi nu pot să-mi dau seama, ce trageri se sfoară s'a intenționat și de cine au voit să rădă domni subscriși în apelul din „Gazetă”.

Acesta a fost preludiul alegerii. Acum să trec la meritul corespondenței din Brașov.

Correspondentul D-Voastre susține, că au fost doi candidați, unul al stăpânirii și al neamurilor și altul independent. Trebuie să permit, că dl Vlaicu nu e candidat nou, ci e fostul deputat congresual în periodul trecut. Are concesiuni în tot tractul meu și e iubit și stimat de toți, căci se interesează de toate păsurile poporului, se întrepune la comună, la comitat și minister pentru năcăzurile poporului nostru, și nu fără succese, prin urmare n'are lipsă de sprijinul stăpânirii.

Candidatul Vlaicu a fost și este candidatul poporului, al cărui sprijin l-a avut totdeauna. Pentru reușita dănsului n'a fost nici când lipsă de ajutorul și sprijinul unui neam.

Îl orez pe domnul corespondent, că nu-i dă mâna să vorbească nimio despre „campania de mituire și de beție, ce a purtat-o unul din cei doi candidați, nici despre faptele probe de coteș electoral ale protopopului, cari nu s'au petrecut în public”, căci nimio din cele amintite nu s'a întâmpat.

Vorbește însă corespondentul de faptele mele publice în această direcțiune. Stau foarte bucuros de vorbă cu domnia sa.

E vorba de seara de Vineri, 24 Octombrie st. v., două zile înainte de alegere. Iată cum stă lucrul.

Vineri înainte de amezai s'au prezentat la mine doi oameni, pe cari îi cunoșteam de cei mai înflăcărați coteși electorali ai părintelui Saftu și mi-au spus următoarele: Dle protopop! De seară la 6 ore suntem invitați la „Kindergarten” (școala froebeliană), ca să ne sfătuim asupra alegerii de deputat congresual, ce se va ținea Duminecă. De „domni nostri” suntem sătui până în gât, căci de 5 ani numai cu minciuni ne-au hrănit. Nu mai vrem să știm nimio de ei și ne pare rău că ne-am depărtat de oamenii, cari au avut totdeauna durere de inimă față de noi. Faceți bine și veniți și dvoastră de seară, căci acum „domni” cari ne-au purtat cu minciuni, scornesc altă minciună, și anume, că dl Vlaicu a vândut școalele comerciale la Unguri. Pofțiți și dvoastră, să vedem au curajul să spună aceste minciuni și în fața dvoastră?

Le-am răspuns, că eu nu mă pot duce, nefiind invitat. Ei mi-au răspuns, că mă invită ei și că au dreptul să o facă aceasta, de oarece servitorul păr. Saftu dela Kindergarten invită și cu lista și cu vorba și la toți le spune: „Chemați la adunare pe toți cei în fântâni”. De aceea vă rugăm să pofțiți și dvoastră.

I-am ascultat și seara la orele 6 și jum. m'am dus la Kindergarten, însoțit de dl Vlaicu și de dl Sulică, asemănat de dl Vlaicu și de dl Sulică, asemănat de dl Vlaicu și de dl Sulică, asemănat de dl Vlaicu și de dl Sulică. Când am intrat în sală părintele Saftu vorbea. Oamenii s'au ridicat, ne-au făcut loc și ne-au oferit sosune. Ne-am așezat jos. În sala ticsită de lume s'a făcut liniște. Părintele Saftu, care conducea adunarea, cu vocea tremurândă se adresează la popor cu următoarele cuvinte:

„Dragii mei, am convocat o consfătuire pentru alegerea de poimăne, dar în împrejurările de față nu o pot ținea. Vă rog deci, ca cei de un gând cu mine să mă urmeze”. A plecat și după el încă 5 persoane, atâția l-au urmat și au părăsit sala. La plecare e adevărat, că lumea l-a apostrofă foarte aspru. L-a convocat să rămână și să spună ce are de spus în fața tuturor, dacă îi dă mâna. E adevărat, că l-au și huiduit zicându-i, că „de 5 ani tot cu minciuni ne-ai purtat și acum speli putina”.

E însă un mare neadevăr, când se susține, că oamenii au fost beți. O singură persoană a fost bețat, dar și aceea a fost un membru din comitet, care nu

pot zice, că nu e omul lor, și care de beat ce era a venit cu trăsura la adunare, iar după ce s'a dat jos mergea din zid în zid.

După depărtarea celor 5 și cu părintele Saftu 6, am vorbit eu poporului și am recomandat pe dl Vlaicu. Și nimeni nu mi poate lua în nume de rău, că am făcut aceasta. Eu prețuiesc pe dnul Vlaicu mai mult decât pe celalalt candidat, care dacă n'ar avea funcțiunea ce o are acum, în tot protopopiatul meu n'ar căpăta nici un singur vot și care are curajul să abuzeze de poziția lui, trimițându-și advocat în acest protopopiat în ziua alegerii, iar acesta coutează să pretindă, că oamenii cari votează să se ridice în picioare, ca să se vadă, — doar, doar se vor înfringe de el.

Și acum trec la ziua alegerii din 26 Octombrie. Biserica era înțesată de lume. Corespondentul anonim susține, că biserica miroasă a orșie și nu a tămâie, și era înțesată de o sarie de tipuri alcoolice și idioate.

Aci constat numai, că toți acești oameni, pe cari azi corespondentul îi numește — în supărarea sa — tipuri alcoolice și idioate, erau acum 5 ani oamenii lor, înaintea cărora jucau domni „comedie” pe scena dela „Crășma din drum”. Dar nu-i adevărat, că oamenii erau beți, ci erau indignați, că atâta vreme au fost purtați de nas cu minciuni și vorbe goale. Oamenii s'au convins singuri, și tot ce li-s'a spus acum 5 ani, pe la întrunirile din crășme, conduse de popa Saftu și profesorii, au fost numai minciuni și acum îi răspălăteau cu disprețul meritat.

S'a purces la alegerea biroului. Au fost două propuneri. Mi-se impuță, că am fost parțial și că am enunțat fals rezultatul votării. E un mare neadevăr. Rezultatul alegerii dovedește neadver. Că enunțarea făcută de mine la alegerea biroului a fost justă. S'au dat voturi 272, contra 49. Cifrele vorbesco.

Oameni beți în biserică nu au fost, decât unul singur, și acesta a fost tot de ai lor, un membru din comitet, pe care l-au scos afară din biserică neamurile lui.

E foarte trist, că o parte din oasa inteligentă a fost huiduită. Dar cine poartă vina la aceasta? Aceia, cari au dat lecții de huiduie acum 5 ani. Până nu s'au amestecat aceștia în ceamină administrativă oare și școlară, oamenii noștri erau o mieii de blânzi. Azi s'au dovedit de buni elevi ai lor. Să nu se supere. Dănsii trebuie să cunoască zicala: „Cine samănă vânt, seceră furtună”.

Primiți vă rog, asigurarea deosebitei mele stime.

Vasile Voina
prot.

Notă. Am publicat acest răspuns al părintelui-protopresbiter Vasile Voina, pentru a-i da posibilitatea de a se justifica în fața opiniunii publice române, dar mai ales pentru a avea ocaziune să ne spunem și noi cuvântul. Reprobăm și condamnăm certee și nepotolgerii invite de un timp ceoace în parohia mai înainte de model a Sfântului Nicolae din Brașov, unde credincioșii nu mai sunt aceea ce ar trebui să fie, fi și unei biserici, deci frați între oălfle, ci dușmani unii altora. Trebuie să le spunem, că în biserică noastră nu are să domneasă un partid, ori altul, provocând nemulțămire la o parte a poporului, oi pacea, buna înțelegere și dragostea creștinească, care singură aduce mulțămirea, pe când ura și dușmănia naște numai rele. Apelăm deci la bunul simț al conducătorilor din ambele partide, și i rugăm să delature greșelile și relele invite, căci altcum rămân răspunzători pentru urmările grave ce le vor avea dușmăniile lor, înaintea lui Dumnezeu și a posterității.

Redacțiunea.

Pentru economii nenorociți de pe Valea-Hârtibaciului.

La apelul nostru pentru ajutorarea economicilor nostri nenorociți prin grindină au binevoit a dărui și anume: La rugămintea vrednicului paroh Ioan Marin, credincioșii noștri din Râusadului au adunat în una din Duminecile trecute cu discul în sf. biserică 12 cor. Cu o cale întregim publicația despre darurile din Cristian cu amintirea unui „Binefăcător”, care a dărui 1 cor. Suma adunată 366 cor. Dărurile și a altor milostivi sunt bine primite la comitetul nostru.

Sibiu, 27 Noembrie 1908.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pantaleon Lucașă
prezident.
Vic. Tordășianu
secretar.

NOUȚĂȚI.

Alegere de protopresbiter. La alegerea de protopresbiter pentru tractul Bistriței a întrunit protoiereul G. Pletosu 30 voturi, parohul E. Dan 12 voturi și parohul Beșu un vot. Alegerea a fost condusă de P. C. Sa Protosingelul și asesorul consistorial Dr. Miron E. Cristea.

Sedință literară publică au aranjat elevii seminarului teologic-pedagogic din Arad, în memoria Arhiepiscopului și Metropolitanului Andreiu baron de Șaguna, eri, Duminecă, în 30 Noembrie v. în sala festivă a institutului pedagogic-teologic din Arad.

Dșoara Nora de Leményi, profesoară la școala civilă de fete a „Asociației” din Sibiu, fiica domnului Asociației Dr. Liviu de Leményi, a fost promovată Sâmbătă, în 12 Decembrie n. la gradul de doctor în filosofie — *summa cum laude* — la universitatea din Cluj. Dșoara Dr. Leményi e prima Româncă care a obținut titlul de Dr. în filosofie, prestând la universitate toate examenele cu excelență. În decursul anului școlar 1907/8 a obținut la concurs primul premiu de limba franceză (150 cor.), iar la seminarul limbei române I. premiu 50 cor. La promoțiune a luat parte un public ales și numărös din inteligența română din Cluj. Seara a fost convenire în onoarea noului Dr.

† **Wilhelm Krafft**, librar și tipograf, a decedat Joi noaptea în Sibiu, după un morb scurt, în etate de 76 ani și a fost înmormântat Sâmbătă după amezai, în ființa de față a unui public numărös și ales, care a dat decedatului onorul din urmă.

Adormitul în Domnul, om cu mare trecere la compatriții Sași, și-a câștigat merite și cu lățirea producător literare române, având încă de pe vremuri o librărie bine asortată românească, care a fost mereu alimentată cu nouele produse ale literaturii românești. A editat apoi în fiecare an mai multe călindare românești și o bibliotecă poporală română, a tipărit multe cărți românești, și a scos în editura proprie „Enciclopedia Română”, opul pentru care a fost decorat cu „Coroana României”, în rang de cavaler, din partea Regelui Carol al României. Intristată familie primească și din partea noastră sincere condolențe pentru pierderea îndurată.

Învățătorii și votul plural. Profesorii dela preparandiile din țară s'au întrunit zilele trecute la o consfătuire în Budapesta și au luat hotărâre să înainteze memorandum ministrului de interne, contelui Andrássy, în care să-l roage, ca la discuția pe articele în discuția a proiectului de lege despre alegerile de deputați se introducă modificarea, că și învățătorii au drept la trei voturi. Ministrul Andrássy se zice că nu ar fi străin de împlinirea acestei cereri.

Alegere de preot. Ni-se serie: Duminecă, în 6 Decembrie n. s'a ținut alegerea de preot în parohia vacantă din Apoldul-inferior. Actul alegerii a fost condus imparțial și cu mult tact, de cătră dl Avram Păcurariu, protopopul tractului. Au participat 450 alegători. S'a votat prin țidule. Majoritatea voturilor a obținut-o candidatul Ilie Beu, absolvent al seminarului din Sibiu. În Lăncrăm apoi, tractul Sebeșului, a fost ales eri, Duminecă, 13 Decembrie n. dl Andreiu Ludu, absolvent de teologie și harnic învățător în Hunedoara.

„Deșteaptăte Române!.. Se serie din Oradea mare, că și de acolo a plecat un batalion de soldați din regimentul 37 de infanterie la Bosnia. Când se urcau fericii în vagoane, musica militară le cânta „Deșteaptăte Române!.. Curios! La astfel de ocaziuni e permisă și e bună cântarea aceasta „revoluționară” a Românilor, dar când o cântă ei, în momente de desfătare e „contrară statului”, și nu e iertat să se cânte!..

Femeș — preot. Din Londra vine știrea, că într'o comună bisericăscă din apropiere a fost aleasă cu unanimitate voturilor o domnișoară cu numele Smith în postul vacant de preot al comunei. Dșoara Smith e absolventă de teologie și e prima femeș aplicată în serviciul bisericeș, ca preot.

Tifosul în Sibiu. În urma dimensiunilor tot mai mari pe cari le ia lățirea tifosului în Sibiu, autoritățile publice s'au simțit îndemnate să închidă toate școalele publice din Sibiu.

† **Ana Ludoșan**, din Apoldul-mare, după lungi și grele suferințe, împărțată fiind cu sfințele taine și-a dat sufletul în mâinile Creatorului Duminecă în 13 Decembrie st. n. 1908, în etate de 67 ani. Rămășițele pământești ale defunctei se vor așeza spre vecinică odihnă Marți în 15 Decembrie st. n. a. o. la 1 oară p. m. în cimitirul gr. or. din Apoldul-mare. O deplâng: George Ludoșan ca soț, Ana, Ioan și Rafla ca fiu.

Unul care nu primește decorație. Cu ocaziunea tubuleului de 60 de ani de domnie a Maiestății Sale, cavalerul Kozlovsky, deputat în reichsrathul austriac, a fost decorat cu crucea cu stele a trimisului Francisc Iosif. Decoratul a trimis însă crucea îndărăt, cu solia, că nu primește decorația. I s'a părut poate preamă mică?

Dispariția unui bucureștean. Un ziar din București scrisese într'un număr mai recent, că croitorul Artenie Trifan și-a părăsit atelierul și prăvălia și a dispărut din București, în mod cam suspect. Un amic al foii noastre ne comunică cu privire la știrea aceasta faptul, că domnul Artenie Trifan, împreună cu soția sa, se află în comuna Boița, comitatul Sibiului, la soacra sa, văduva Maria N. Cloaje.

Morți deodată. Soția unui funcționar din Nyiregyháza a murit în mod subit în una din zilele trecute. Bărbatul ei, când a văzut din moartea, a fost atârdat oșcă și a căzut și el mort la pământ. Au fost înmormântați împreună. În urma lor au rămas doi copii minori.

La fondul jubilar Nicolae Cristea pentru monumentele bărbăților binemeritați ai meseriașilor au mai dărui: Ioan Neagoe, paroh în Râpa-Râmeșului, 1 cor., nepotul răposatului Nicolae Cristea, Dr. Nicolae Cristea, advocat în Ocna-Sibiului, 10 cor., Isaia Henteș, paroh în Ocna, 1 cor. și Vic. Tordășianu, asesor consist. 10 bani.

Parohie nouă în America. Primim știrea din Indiana Harbor Ind. America de Nord că părintele Simion Mihăilțian a înființat o nouă parohie gr. ort. în marele oraș care se formează acum, „Geri Indiana”. Pentru zidirea bisericeș după multă alergătură s'au exoperat 3 locuri gratuite, anume: unul pentru biserică, unul pentru școală și unul pentru casă parohială, eventual sală de întruniri publice.

Timpul cel mai periculos e cel de acum, zăpada căzută, când se topește, când înghiață iar, și frigul umed străbate în trup. Păziți-vă deci pentru a nu vă expune cu ușurință presemnelor timpului, căruia îi datoreresc mulțimi oamenii ruinarea organismului. Cu ocaziunea aceasta recomandăm atențiunii on. public cartea: „Tratat despre electroterapia modernă”, care explică în mod științific cum să se caute calea spre vindecare, și anume: la *gicht, reumatism*, boale de cap și șira spinării etc. Cartea se trimite gratis și franco, oricărui, care se adresează Institutului Elektro-Vitalizer de ord. med., Budapesta Károly-Körut 2. Mezzanin Nr. 56.

Teatru german.

Luni: *Heirathsnest*, comedie în trei acte.
Marți: *Vater*, comedie.

Pentru a lucra contra anemiei

folosiți emulsiunea lui SCOTT care îmbogățește sângele și formează repede carne solidă și sănătoasă.

Emulsiunea lui SCOTT

are tot atât efect la tineri cât și la bătrâni. Îmbunătățirea repede Vă va surprinde și mulțumi și o încercare Vă va convinge, cum a convins mii de oameni în decursul celor 32 ani trecuți. 2 (270) 3-5

Veritabil numai cu această marcă — Pescarul — ca semnul garanției și al experianțelor lui SCOTT. **Prețul sticlei originale cor. 2-50.** Se găsește în toate farmaciile.

Inscripții școlare

cu text:

„Gör. kel. felekezeti népiskola Școala conf. greco-orientală“

pe tablă de tinichea neagră cu litere albe de mărimea $\frac{32}{100}$ și $\frac{44}{62}$ cm. se mai află la A. Vlad în Mag p. u. Szelistye.

Comande cu schimbare în acest text se pot face la Camil Vlad elev la Dl. E. Fischer fotograf în Sibiu.

(365) 1-2

Nr. 721/1908.

[354] 2-3

Concurs.

Pe baza ordinului conz. dt. 28 Octomvrie a. c. Nr. 12509 Bis., pentru întregirea postului de al doilea paroh în parohia a doua de clasa a II-a Ibănești, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“, pe lângă emolumentele fașionate în coala B. despre întregirea dela stat.

Simplele concursuali, instruite conform legilor în vigoare, sunt a-se așterne în termenul deschis la oficiul protopresbiteral în Maros-Kövesd, p. u. Déda; iar aspiranții, cu prealabila încunoștințare a oficiului protopresbiteral, în vre-o Duminecă ori sărbătoare se vor prezenta la sf. biserică spre a cânta respective a oficia și cuvânta.

Mureș-Cuezd, 13 Noemvrie, 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. Reghin în conțelegere cu comitetul parohial.

Galaction Șagău
protopresb.

Nr. 886/908.

[360] 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de al treilea (III) învățătoriu dela școala confesională gr.-or. română din Sebeșul inferior, în protopresbiteratul gr.-or. al Avrighului, pe baza ordinului Preavenerabilului Consistoriu arhidiecezan din 6 Noemvrie 1908 Nr. 13020 se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post de învățătoriu sunt cele prescise în legile noastre bisericăști școlare.

Doritorii de a ocupa acest post de învățătoriu să-și subștearnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare la subscrierul oficii protopresbiteral gr.-or. al Avrighului (poșta Avrig, Felek, Szebenmege) până la termenul susindicat având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la șanta biserică spre a face cunoștință cu poporul și referințele locali având cel ales a conduce o strană și a cânta cu elevii la șanta liturghie.

Avrig, 19 Noemvrie, 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrighului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Căndea
protopop.

Nr. 200—1908.

[359] 2-3

Concurs.

Pe baza rezoluției Prea Venerabilului Consistoriu arhidiecezan din 11 Noemvrie 1908 Nr. 13143 Bis. se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“ pentru ocuparea postului de capelan lângă protopresbiterul Titu V. Gheaja și „paroh al parohiei Mercheașa și filia Jimbor cu dreptul de succesiune în parohie.

Emolumentele pentru capelan sunt: 1. toate venitele stolarilor din materă și filie, 2. Sâmbria: câte una ferdelă de grâu din materă și câte una de cucuruz din filie, 3. Porțiunea canonică din materă în complex comasată aproape de sat. 4. Folosința casei parohiale cu 4 încăperi și supraedificatele, toate în bună stare. 5. Stânjini lemne de foc. 6. dreptul de pășunat pentru 5 vite. 7. Capelanul va fi și catichet la școala de stat din filia Jimbor, și va primi și remunerația pe catichet. 8. Suma, ce o ar asemna Inaltul Ministeriu pentru ținerea capelanului va fi întregă a capelanului.

Concurenții la acest post să aibă calificația pentru parohii de clasa primă și să-și înainteze cererile și documentele necesarii subsemnatului oficii în termenul indicat, ear cu 8 zile înainte de alegere și după prealabila încunoștințare a protopopului să se prezenteze în parohia Mecheașa (gara Homorod), pentru a cânta respective oficia și cuvânta și spre ai cunoaște alegătorii.

Cohalm, în 21 Noemvrie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parohial.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Publicațiune.

Pentru renovarea bisericei gr.-or. române din comuna Gânțașa, protopresbiteratul Hațegului, să scrie licitațiune minuendă pe ziua de 21 Decemvrie st. v. (3 Ianuarie 1909 st. n.) a. c. la 11 oare a. m., carea să va ținea în biserică din comuna susnumită.

Planul și preliminarul de spese, aprobat de Preavenerabilul Consistoriu arh. cu Nr. 11.504 Epit. din 27 Sept. 1908, să pot vedea la oficiul parohial.

Doritorii de a licita și a lua în întreprindere renovarea bisericei, au a depune un vadiu de 600 coroane dela suma preliminară cu 6000 coroane în bani gata, sau în libel de depunere.

Comitetului parohial îi stă în drept a conrede cu lucrarea pe orișicare dintre licitanți fără considerare la suma oferită.

Gânțașa, în 6/19 Noemvrie 1908.

Moise Popoviciu
paroh.

Imbrea Doncea
notar.

Nr. 327/1908.

Vidi! Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Hațeg.

Dr. Cornel Popescu
protopresb. gr.-or.

(342) 3-3

Nr. 723/1908 of. ppresb. [355] 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan temporal lângă parohul Ioan Ciocăș în parohia de clasa a III-a Cărbunar, protopresbiteratul Cetatea de piatră, pe baza rezoluției Preavenerabilului Consistoriu arhidiecezan dt. 4 Noemvrie a. c. Nr. 12.894 Bis. se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fașionate la coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post vor așterne, în termenul sus indicat, subscrierului oficii protopopesc cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, având a se prezenta în vre-o Duminecă la biserică înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Lăpușul, unguresc (Magyarlâpos), la 10 Noemvrie, 1908.

Oficiul protopresbiteral al tractului Cetatea de piatră în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Vasile Duma
protopresb.

Nr. 665.

[361] 2-2

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresți vacante din comunele: Călnic, Oarda-de-sus, Pianul-de-sus și Sibizișani, se publică concurs cu termen până la 20 Decemvrie a. c.

Pentru fiecare salar 600 cor., cuartir și grădină.

Cuincuenaliile se compută numai dela instituirea definitivă în comuna respectivă.

Învățătorii aleși sunt datori să cânte cu copiii în biserică, să cultive grădina școlară de pomărit și se instruesc în școala de repetiție, conform dispozițiilor comitetului parohial.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Sebeș, 25 Noemvrie 1908.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului.

Sergiu Medean
protopop.

Concurs.

Pentru întregirea parohiei Cuercdea secuiască, de clasa a III, în protopresbiteratul Turdei se scrie concurs peu termen de 30 zile computate dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fașionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și înainta petițiunile lor instruite conform legilor din vigoare în termenul indicat la subsemnatul oficiu protopresbiteral și pe lângă prealabila încunoștințare protopresbiterală se pot prezenta în comună și la biserică spre a cânta respective oficia și cuvânta.

Turda, la 21 Noemvrie 1908.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial concurent.

Iovian Murașianu
protopresb.

[362] 2-3

Restaurant.

Cassa de împrumut și păstrare „Economia“ societate pe acțiuni în Cohalm (Kóhalm), își esarândează Restaurantul său împrunat cu cafenea și situat în Cohalm sub Nr. de casă 93, pe timp de 3 (trei) ani începând cu 1 Februarie 1909 până la 31 Decemvrie 1911.

La Restaurant sunt și 2 odăi mari pentru pasageri. Apoi: curte mare cu șopron pentru cară, șopron de lemne și 2 grajduri mari, ghetariu nou betonat, o grădină mare cu popicarie și e situat la o pozițiune foarte avantajioasă. Chiria anuală este de Cor. 1600. Reflectanții își vor înainta ofertele în scris, cel mult până la 20 Decemvrie 1908, la subsemnata direcțiune, de unde și până atunci se pot primi condițiunile speciale de esarândare și tot felul de informațiuni — verbal și în scris.

(352) 3-3

Direcțiunea institutului „Economia“.

Nu e necesară reclama.

Fiecare om știe, că

I. școală de vierit, Riomfalva

alui Simon Nemenz

are cele mai frumoase vițe de vie altoite.

Se trimit gratis și franco cataloage cu ilustrațiuni. [306] 11-36

Viță de vie altoită

expediază sorte curate, sub garanție, în sortiment bogat, de ani cunoscuta și solida firmă:

Prima plantatiune de vițe de pe Târnavă.

Proprietar: **FR. CASPARI**,
Mediaș, Nr. 62 (Transilvania).

Rog a cere catalog ilustrați!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării și poate deci fiecare posesor de vie a-și cere informațiuni despre soliditatea numitei firme, dela persoane cunoscute. (292) 13-34

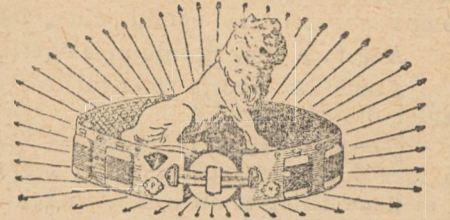
Aviz!

În Haidengasse Nr. 3 se află un frumos loc de patinat. Abonament pentru școlari Cor. 2— și pentru oameni mari Cor. 4—. Odată patinat copii 20 fil., oameni mari 30 fileri.

(356) 2-3

Chiar dacă ar costa multe parale

tot ar trebui să cetească toată lumea comunicatul scris în limba populară, pe care l-a publicat institutul Elektro-Vitalizer. Fără a mai cruța oboseala și cheltuielile rezumază pe

baze științifice problemele fundamentale a vindecării prin electricitate și descrie pe cel mai ideal factor al acesteia aparatul

„Electro-Vitalizer“

în Ungaria nu s'a dat până acum publicității o asemenea carte, de aceea atragem atențiunea a celor cari suferă de o slăbiciune generală a nervilor, de slăbiciune sexuală, de insomnie, de dureri de cap, de dureri în spate, digestie defectuoasă, anemie, paralizie și neuralgie să cetească această carte interesantă și vor învăța din ea multe lucruri științifice. (366) 1-4

Aceasta carte o poate căpăta oricine gratis și porto-franco, în plic închis, dacă se provoacă la acest ziar și fără nici un obligament. Iar dacă ne cercetează le arătăm cu plăcere modul nostru de vindecare și le esplieăm avantajele aparatului Elektro-Vitalizer.

Inst. de consult. med. Electro-Vitalizer
BUDAPEST, Károly-kört 2 félélem. 56.

Cupon pentru o carte gratuită.

Inst. de cons. „ELECTRO-VITALIZER“
medicale
Budapest, Károly-kört 2, félélem. 56.

Vă rog să-mi trimiteti gratuit și porto-franco în plic închis opul despre

Modul modern de vind. cu electricitate.

pentru bărbați (volumul care nu-l doriți trebuie șters.)

Numele.....
Adresa.....

Cassa de păstrare (reuniune)

în Săliște.

Primește depuneri spre fructificare cu 4%, pe lângă un termen de anunț mai lung cu 4½%, iar depuneri mai mari cu 5%.

Depuneri să plătesc după starea cassei și fără anunț.

Darea de camete o plătește institutul.

Depuneri și ridicări se pot face și pe cale postală cu cecuri.

Împrumuturi acoardă pe cambii, pe obligațiuni cu cavenți, pe hipotecă, precum și ca credite de cont-curent pe lângă asigurare hipotecară sau hârtii de valoare (acții și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 8% și 6% netto după mărimea împrumutului și asigurarea oferită.

(339) 5-20

Direcțiunea.

Panorama originală a lumii.

(Filiala Pasagiului Berlinez).

Piața mare Numărul 9
lângă palatul lui Brukenthal.

Intrare și privire în orice timp al zilei
dela 9 oare dimineața până la ½10 seara.

Din 14 Decemvrie până în 20 Decemvrie 1908:

O interesantă cercetare la New-Jork.

Prețuri de intrare: Pentru oameni mari 40 b., copii școlari și soldați 20 b., Blocuri cu 6 bilete cor. 1-80, Blocuri pentru școlari 7 bilete cor. 1-7, Miercuri și Sâmbătă până la 5 oare intrare cu 12 b. pentru copii și elevii tuturor institutelor. Bilete pentru societate 100 bucăți cor. 25—.

In fiecare săptămână altă serie.

(235) 16—

Seriile odată prdate nu se repetază.